

d gebonden!

in woorden!

dikant, heeft
ggangende bro-
s moet ze be-
selemaal staat

gen van lang-
t wordt trou-
de laatste op-
is er geen
keert? Ja ze-
DAAD rechts-
androom is
schrijver, om-
de duizenden
eden meer za-
n meteen heb-
ze zelfde bro-
t niet erg is)
rg is) dat we
m de loftrou-
kijken, of we
dicht tekenen
kenen" wij ds
de kerk weer-
anderen ver-
we hem trou-
Ridderbos in

laarna van de
en zien. Onze
kost.
onze conclusie
ijn nog steeds
plank mis, en
e en histori-
"noch vleesch,
rteert door de
heden op het
dit geschrift.

hrift: ten aan-
t, "quorundam
te ondanks de
zakelijk heen-
Dat wil zeg-
deed, wordt
ld bij de vrij-
namen, zoodat
hij een naam
ieren staan
n culpa" han-
me niet naar
chtigheid: b)
gemaakten en
ER scheurman-
nium culpa):
allen scheur-
dat dus neer
und, zoodra ge-
el en wat niet
dt hier losge-
teekenis; het

ksch product.
tactiek, maar
kwesties van

n paar flinke
n 1944 aan-
en, en in-
te zetten
r dan pu-
de mannen
ezet had-
geschorst door
en (Grijdanus
bepalend was

Assen (syno-
nen, dat hij in
s Assen heeft
moelijkheden
zijn (hetgeen
elfde nummer
geruststellen-
redacteur ds
niet begrijpen
n (en dus ook
onderschrijven,
wat een kind
erd is, en ook
dijn te houden
ft het nu ein-
maar zijn col-
et waar.
h t" kan men
; en zijn bro-

chure bewijst deze waarheid (een waarheid op het
standpunt der synodocratie zelf althans) met de stuk-
ken. De Meuleman evenwel noemt dit woord, dat
trouwens door andere Oosterbeek-
naren precies in zijn tegendeel is
omgevoerd (Volten), „venijnig". Hij „laat
zich niet wijs maken", wat de Schep overig-
ens met de stukken aantoonde, dat de kinderen moes-
ten worden gehouden voor wedergeboren.

Alsof wedergeboren-zijn geen „zijn" is, redt hij zich
eruit met een filosofen-term: weliswaar moest men
op straffe van alles en nog wat de kinderen houden
voor wedergeboren en in Christus geheiligd
en weliswaar moest men dit „oordeel" als een
bejegeningsoordeel aanmerken (Bouwmeester,
Schipper) en moest men dit oordeel aannemen
tot het tegendeel BLEEK, maar, zoo zegt de Meule-
man, maar, dit oordeel was geen ZIJNS-ORDEEL.
Ge moest dus aannemen, oordeelen: de kinderen ZIJN
wedergeboren, ik zal dat „oordeel" eerst op-
geven als het tegendeel blijkt, maar een oordeel aan-
gaande hun zijn is geen ZIJNS-oordeel; blijkbare is
wedergeboren-zijn geen zijn en is geheiligd-zijn óók al
geen zijn.....

Ja, ja, het klinkt zwaar filosofisch, maar dan voor
de heft. De andere heft blijft in den mist. Een oor-
deel aangaande het zijn is een zijnsoordeel. Een hy-
pothetisch oordeel aangaande het zijn is óók
een zijnsoordeel. Een hypothetisch oordeel dat basis
wordt en uitgangspunt voor een bejegening, is
wel een heel vrijmoedig zijnsoordeel. Het is ook een
zijns oordeel. Dat bovendien wil „geleden", want
het wil de bejegening bepalen. En de synode zei: het
moet gelden KRACHTENS DE BELOFTE. Gaat de
belofte soms niet over het ZIJN? En als de synode
uitsprak: de passage uit het dankgebed na den doop
is het bewijs voor de juistheid van onze stelling, der-
halve: oordeelt nu allen, dat de kinderen zijn weder-
geboren, spreekt dat dankgebed dan niet over het
ZIJN? Wil de Meuleman ons zeggen, dat hij voortaan
bij dat danken na den doop voor zichzelf uitspreekt:
ik dank nu wel, maar die dankzinnen zijn geen zijns-
oordeelen?

Misschien dat ondergeteekende wel de kans zien zou,
onder formule te brengen wat de Meuleman eigenlijk
bedoelt met zijn geleerde onderscheiding. Maar wat
hebben we daaraan? Hij schrijft niet voor ons, maar
voor zijn lezers. En wat die lezers betreft: op dat éne
duistere filosofenzinnetje kunnen nu alle overijsselse
en drechtsche kerkbladlezers weer rustig gaan slapen:
van „oordeelen-over-iemand-zijn" tegenover „zijns-
oordeelen" hebben ze geen verstand, Meuleman meent
het best, Schep, die in Assen heelemaal geen moeite
had naast de schorsers meent het ook best: daar gaat
de nachtwaak om de brochure van de Schep. En als
hij nu v o l h o u d t, dan zullen ze zeggen van hem
wat hij van K. S. zegt: irriterende houding.

Wat de Schep van zijn synodes, ten deele dus ook
van zichzelf, en van de synodocratische gemeenschap
zegt, is lang niet malsch. Hoor maar: Oosterbeek is
„n ó g t e z w a k" geweest (o, Volten!), bl. 3. Ook
de synodocratische pers is gelijkgeschakeld, bl. 3. De
synode van '46 sprak lichtvaardig en onjuist over een
aangenomen conclusie, bl. 12. De B. A. Bos juichte in
1944 te vroeg (wij vreezen dat hij het weer gedaan
heeft, ook over de Schep, in Stadskanaal), bl. 14. Er
is maar één eerlijk antwoord mogelijk: dat wat de
Meuleman heftig ontkent, doodgewone werkelijkheid
is, bl. 22. Over de kwestie „cand. Schilder" hebben de
betrokken synodes hopeloos gekloft, bl. 23-40 (dit is
een samenvattend oordeel in mijn eigen woorden). De
synode zegt b.v. ergens: een andere grond voor de
wering van „cand. Schilder", dan dien wij later aan-
geven, is niet eens in aanmerking ge-
n o m e n, maar dat is nonsens: het niet in aanmer-
king genomen, zooals het heet, werd zelfs genomen
tot basis voor samenspreking, bl. 30. De situatie werd
door de synode minder ernstig voor-
gesteld, dan ze was, bl. 31. Schrijver heeft wel zelf
vóór gestemd, maar het ware beter geweest, als hij
het niet gedaan had, bl. 32. Hardnekkig is de synode
ook voortgegaan te ontkennen wat niet te ontkennen
valt, bl. 33. Alsof niet tallooze bewijstukken lagen
voor het tegendeel, verklaart het rapport van depu-
taten aangaande „cand. S.", dat ze dit en dat nooit
gedaan hebben, en ze hebben het wel gedaan, bl. 33.
Sofistische en formalistische redenceringen in de kerk-
rechttrappen hebben de synodes van 1946 ervan te-
ruggehouden, in de zaak cand. S. recht en waarheid te
betrachten, bl. 35. Op een bepaald schrijven heeft de
candidaat nimmer antwoord gehad, het is ook nooit
op de synodale tafel gelegd, bl. 38. Over heel het ver-
loop dier zaak kan men zich niet anders dan bedroev-
en en schamen, bl. 40. De gekloofde haar van dr. Rid-
derbos was geen gekloofde haar, maar een verruiming
van „geweldige betekenissen" (toen de lastposten een-
maal eruit gezonden waren, maar dat laatste is van
mij) bl. 41. Wat eerst een LEER heette, wordt later
opgeborgen onder de MEENINGEN, bl. 42. Als men
gelooven mag wat de synode lafer zei, dan heeft ze
met haar latere uitspraak heel de werkelijkheid mis-
kend en is haar uitspraak in flagranten strijd met vroe-
gere besluiten en handelingen, bl. 45. De uitspraak van
Zwolle is formalistisch en dubbelzinnig; men kan er
alle kanten mee uit, bl. 46. Wat de synode inzake art.
33 der belijdenis concludeerde, is onjuist, bl. 60. Ook
uit 1905 trok de synode verkeerde conclusies, bl. 61.

Een teeken des tijds, of de lof van Sartre

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Ondanks de officieel nog steeds bestaande papier-
schaarschte draaien de papiermolens en de rotatie-
persen lustig: „schoon de minister het verbodt". En
vanwege vurig begeerde eenheid groeit de veelheid
van dag- en weekbladen en periodieken met den dag.
Zoo verscheen voor eenige weken een nieuw weekblad
„Heden ten dage", dat ten ondertitel voert: „cultureel-
reformatorisch weekblad".

Heelemaal begrijpen doen we dien ondertitel niet.
Vroeger hadden we het Algemeen Weekblad voor
Christendom en Cultuur. Dat suggereerde, dat er ook
christendom zonder cultuur is. En het nieuwe week-
blad suggereert, dat men ook reformatorisch arbeiden
kan zonder dat zulks nog cultureel is. We gelooven er
niets van. Maar dat zal wel aan ons en aan onze
suggesibiliteit liggen.

Als redactie en raad van advies zijn bekende syno-
docraten als Ds J. D. Boerkoel, Ds Chr. W. J. Teeu-
wen en Ds H. Veldkamp met den Christelijken Gere-
formeerden Ds L. S. den Boer en den Barthiaan Prof.
Dr G. C. van Niftrik op pad gegaan. Zoo langzamer-
hand worden in den hedendaagschen kerkelijken en
theologische chaos de fronten zichtbaar. Het bloed
aller subjectivisten kruipt, waar het niet gaan kan.

In het zesde nummer profeteert Van Niftrik, schrij-
vende over Jean Paul Sartre — eens gekarakteriseerd
als de filosoof van den bierpul — en het christendom.
En Van Niftrik — met Ds L. S. den Boer vormende
den raad van advies van het cultureel reformatorisch
weekblad — doet daar netjes uit de doekjes, dat het
christendom voor de existentiële filosofie à la Sartre
maar dankbaar heeft te wezen: het heeft de beteeke-
nis van een teeken des tijds, weet U?

Weliswaar heeft de Roomsche Kerk de boeken van
Sartre op den index oftewel in de kerkelijke vergif-
kas geplaatst, maar Van Niftrik hoopt, dat het or-
thodoxe Protestantisme (wat is dat??) zoo benepen
niet zal zijn. Dat Rome alzo deed, zal wel komen van
Sartre's militante atheïsme en van de vrijmoedige, rea-
listische wijze, waarop hij de seksuele problemen be-
handelt. Maar volgens Van Niftrik behoeft dat voor
„ons" geen reden te zijn om het tafellaken tusschen
Sartre en ons door te snijden. Ook het feit, dat Sar-
tre's romans „onzedelijk" zijn behoeft geen reden te
wezen met zijn filosofie en romankunst niet van doen
te willen hebben!

Het christendom kan van Sartre nog wat leeren.
Want terwijl het overgrote deel der christenen daar

niets van dóór heeft, lezen wij den bijbel nog altoos
met den bril van de idealistische filosofie op den neus.

En dien bril neemt Sartre ons af. Sartre leert ons
weer de echt-bijbelsche gedachte, dat de mensch niet
„uit ziel en lichaam bestaat", geen „onsterfelijke ziel"
heeft, dat de adel van den mensch niet ligt in zijn
„denken", maar hij leert ons weer den mensch verstaan
in zijn „geworpenheid", in zijn existentiële verbonden-
heid met de wereld: „de mensch wordt nu niet langer
gezien als een denkend wezen, maar in zijn situatie
hier en nu". „De structuur van dit denken staat on-
eindig dicht bij den bijbel dan het idealistische den-
ken". Enzovoorts.

Wij voor ons gelooven óók, dat de existentiële filosofie
veelzins het einde van de „idealistische" wijsbegeerte
beteekent, aangenomen dat deze existentiële filosofie
meester van het terrein blijft. Wat nog te bezien staat.

Maar inplaats van tekenen van terugkeer of toe-
nadering tot den bijbel is zij tekenen van nog verdere
afdwaling en verlaten van het Woord Gods. Ze is een
crisis binnen de afvallige wijsbegeerte.

Van Niftrik noemde haar een „teeken des tijds".

We gelooven het ook.

Maar anders dan hij.
We gelooven, dat ze een geopenbaard teken is: „En
daarom zal God hun zenden een kracht der dwaling,
dat zij de leugen zonden gelooven, opdat zij allen ver-
oordeeld worden, die de waarheid niet geloofd hebben,
maar een welbehagen hebben gehad in de ongerech-
tigheid".

Die kracht der dwaling is hier.

God laat de wereld hoe langer hoe verder afdwalen.

Dat is zijn straf.

En we huiveren bij de gedachte, dat Van Niftrik
het optreden van Sartre en aanverwante geesten met
vreugde begroet.

Nog meer, als we merken, dat Boerkoel en den Boer
met hem den boer opgaan.

En Veldkamp.....

En Teeuwen.....

Vormende tezamen naar ze meenen een cultureel-
reformatorisch gezelschap.

Introduceerende den man, die met zijn volstrekte
inhilisme vijand van alle reformatorische cultuur is,
vijand van den levenden God. Een geest, dien men
slechts vervloeken kan in den Naam des HEEREN.

D. E. C.

Inderdaad is „1905" door de synode verengd, bl. 62.
Velen zagen het eerst niet, zien het nu wel, maar ze
zagen in elk geval destijds niet juist, bl. 63. Door de
te enge binding is „de kerk" wel zeer in de moeite
gekomen, bl. 63. De jonge Ridderbos moest maar eens
met een gravamen komen, gezien zijn brochure van
destijds, bl. 64. Wat 1946 deed was „heel erg", bl. 65.
Ja, dit „heel erg" past op het doen der kerken in sy-
nodes in het algemeen; de schuld ligt er heel duide-
lijk, bl. 67. Men werd wel uitgenodigd, zijn bezwaren
in te dienen, maar..... met het bevel erbij, om direct
alvast maar te leeren wat men naar zijn conscientie
niet leeren kon, bl. 68 (waarom laat schrijver later
deze nuchtere werkelijkheid weer schieten als hij de
vrijmaking probeert af te wijzen?), bl. 69. Zeer veel
schorsingen zijn beslist ten onrechte geschied, bl. 69.
De bewuste binding en daaruit voortvloeiende schor-
singen waren onrechtmatig, bl. 79. Ieder kan ver-
staan, dat Prof. Schilder zich mateloos gekrenkt en
beledigd voelt, bl. 87 (waarom hier over Grijdanus
en de vele anderen geswogen? Het komt ondergete-
kende niet op die inderdaad mateloze belediging,
doch op de vastgestelde rechtsnormen
aan, op de beslissende vragen en eischen en
„g r o n d e n", die hij nonsens noemt; voor een groot
deel heeft schrijver zich zelf dat niet meer kunnen
ontveinen). Er zal een ban in de synodocratische
kerken blijven, zolang niet openlijk is uitgesproken,
dat er te eng gebonden is, en dat vele schorsingen ten
onrechte zijn geschied, bl. 88. Er zal een vloek van
God omgaan in zijn kerken, als ze de zonde blijven
bedekken, bl. 89 (maar tegelijkertijd wordt door de
Schep die vloek rustig gelaten voor wat hij is, omdat
hij schuldbelijden eerst mogelijk acht, als er eerst
gepraat is over de schuld, die men ook bij de an-
deren ziet.....). De kerkeraden zijn gepasseerd; op
een goeien morgen kon je ontdekken, dat de kerken
een nieuwe leer hadden aangenomen, waarvan gold:
ervoor buigen en anders..... (93/4). De jonge Ridder-
bos noemt t e g e n w o o r d i g e n r a n d k w e s t i e
wat eerst als hoofdkwestie is aangediend, ook door
hem zelf, bl. 97. Hij vergte, dat zijn synode een af-
keurenswaardige verengde verbondsovername heeft
gesteld, bl. 98. Als Oosterbeek II bestreden moet wor-
den met zulke argumenten als de jonge Ridderbos
aanvoert, moet hij zich niet verbazen, als de kerk zijn
argumentatie als onrechtmatig en onzuiver zal doorzien
en verwerpen, bl. 99.

Meer halen we dezen keer niet aan.
Ik kan me voorstellen, dat velen zeggen: is dat
niet prachtig?

Ik antwoord: neen. Vleesch noch visch. Want dóór
dit alles heen komen telkens weer beperkin-
gen, en ook een onzuivere voorstelling van zaken op

andere punten, die het heele betoog weer ontcrach-
ten. Om bij het overbekende maar toch miserebele
beeld van „de kerk" als moeder en de bezwaar-
de leden als haar kinderen te blijven (dat ook
schrijver nog weer eens uit de looze-kalk-pot haalt):
hij zegt van „moeder" (zijn kerken) heel wat kwaad,
maar redeneert toch als volgt: maar hoe het ook is
met moeder, ze moet in geen geval zich verbeelden,
dat men haar gezond maakt op de manier van Luther,
Calvijn, De Cock, Kuyper. Waarin bestaat de vrijma-
king..... voor en van de Schep? In ZEGGEN, in „NIET
ZWIJGEN", bl. 100. Niet in het beslissende DOEN,
want de vrijmaking, zooals ze geschied is (typisch, dat
hij den naam van de Acte van Vrijmaking telkens
verhaspelt, en permanent in het essentiële punt haar
doodzwijgt), DIE wil hij in geen geval. Hij is
dus teruggezonden tot het standpunt der bezwaarden
in de Hervormde Kerk: zeggen, praten, protesteeren,
maar in elk geval meedoen. Hij stelt een grens aan
de gehoorzaamheid, die vereischt wordt in art. 7 der
belijdenis, en die over en weer is vastgesteld en er-
kend in art. 31 K.O. En dus leeft hij permanent in
strijd met die belijdenis en de K.O. De eenige con-
clusie die mogelijk is bij hem, is dezelfde als van de
„friesche predikanten": wij geschorsten en afgezetten
hadden de schapen der kudde maar moeten
overlaten aan de tyrannie, en moeten
dat doen ook weer in 1949, als 't weer mis mocht
gaan, en inmiddels koeken moeten gaan bakken of
verkoopen of iets anders doen. Het a m b t e l i j k
d i e n e n, dat moet men tenslotte dan maar staken,
als de synode met schending van alle recht u het
ambt onwaardig verklaart. De macht van Christus, om
zijn dienaren aan het werk te zetten en te laten blij-
ven, is b e g r e n s d door de synode: als zij niet wil,
dan moeten Christus' knechten hun ambtsdienst maar
staken.

Volgende week meer over deze merkwaardige op-
vatting.

K. S.

We vorderen

Degenen, die mochten gedroomd hebben, dat er
„hereniging" (met allen, zegt ds Veldkamp) in de
lucht hangt, zijn naar onze vaste overtuiging aldoor
misleid. De suggestie, dat zoo iets mogelijk was, w e r d
en wordt n ó g gewekt; maar langzamerhand, nu er
eindelijk van schuld gesproken wordt, en men dus wel
iets van den sluier der werkelijke bedoelingen op
moet tillen, langzamerhand gaan er althans e n k e l e
duidelijke woorden vallen.

Zoo komt deze week uit de pen van dr. Ridderbos
het overigens niet nader toegelichte woord: